

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

24 de Vicinis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

fundantur etiam iura prædiorum, si vnus prædiorum dominantium & feruentium dominus esse coeperit, l. i. quemadmodum feruit. amittit. l. si cum feruitus, 15. eod. l. P. apinianus, 18. de feruit. iuu. generalis, l. si qui ades, 27. de feruit. urban. l. si communi fundo, 27. l. tria prædiorum, 31. de feruit. urban. quia res sua nemini feruit, l. quicquid venditor, 11. commun. prædio. uti frui, si usus fruct. pet. l. in re communi, 25. de feruit. urban. præd. dummodo in solidum fendorum sit dominus: nam partem acquirendo tantum, remanet in fundo feruitus. l. ut pomum, 8. §. i. de feruit. iuu. generalis.

¶ Amittitur feruitus & non vtendo certo tempore: verum hoc discriminis ponitur inter feruitutes prædiorum, vrbanoꝝ & rusticorum: quod vrbanoꝝ non omnino pereunt non vtendo, donec vicinus libertatem vfucapiat, veluti si habeo feruitutem contra te alius ne tollas, nec vtor, & tu alius sustuleris, amittito feruitutem, non autem antequam aliquid noui feceris, vt et si ius immittendi tignum habeam, & ego exemero tignum, tu autem obtuleris, & per constitutum tempus ita habueris. Aliæ rusticæ simpliciter pereunt tempore, vt Caius respondit, l. hæc autem iura, 5. de feruit. urban. l. vna est via, 18. de feruit. rustic. l. si curvi, 8. §. plane, si feruit. vind. l. si tibi, 10. C. de feruit. vt si via, quam habebam per fundum tuum, me expuleris, per longum tempus non vtendo, amittam, l. 4. §. si viam, de vfucap. lib. 41. P. tit. 3. quamuis ob vim tunc, ex æquitate restitui in integrum potuissim. l. si plures, §. de iectum, l. si de fundo, de vi & vi arma. ¶ Duo tamen non vtendo nunquam amittuntur, vt iter sepulcro debitum, Paul. iter, 4. quemadmodum feruit. amitta. & via publica. l. viam, de vi publ. Quamuis pacto amitti possint. l. feruitutes, §. i. de feruitutib.

¶ Nec tamen omnis qui feruitutem habet, vt per se ipsum vtatur, exigitur: nam potest illam per alium nomine suo vtentem retinere, & per socium fructuarium bonæ fidei possessorem. l. feruitus, & per socium, quemadmodum feruit. amitta. l. si communem, 10. l. qui fundum, 12. l. vsu retinetur, 20. §. 3. sequ. eod. tit. ¶ Neque etiam opus est, vt perpetuo vtatur, sed sufficit constituto vel statuto tempore vti. l. 2. l. si sic constituta, 7. quemadmodum feruit. amitta. Nec exigimus etiam per omnem locum feruentem vsu extendi, sed vsu alicuius partis totius ius retinetur. l. si illicidius, 8. §. fin. l. si in partem, 9. quemadmodum feruit. amitta. l. nam satis, 6. eod. Amittit autem ratio tempore ius quod habet, si alio modo, quam concessum est, vtatur certo: vt si concessa aqua horis diurnis, vtatur nocturnis, per certum tempus præcriptionis amittit feruitutem diurnarum. l. si communem, 10. §. i. quemadmodum feruit. amittit. l. si prius, 17. de aqua plu. arden. Ceterum spatium legitimum, quo non vtendo quis amittat feruitutem, est decem annorum inter presentes, & viginti inter absentes. l. penult. §. fin. C. de feruit. l. si C. de præscr. long. temp. Habita tamen ratione distinctionis, de qua paulo ante, Caius in vrbans incipiat a tempore vsurpatæ libertatis, l. hæc autem iura, de feruit. urban. prædio. libertas nunquam, nisi l. si quis, 18. inf. quemadmodum feruit. amittit. l. si præscr. vbi interpretet, C. de feruit. Angelus in §. prædiorum. nume. 3. de feruitut. interceptata.

De Vicinis. Cap. 24.

- 1 Quare de vicinis in feruitutum tractatu agitur.
  - 2 Vicinus vnde dictus, & quis dicatur vicinus. Idem numero 4 & 5.
  - 3 Vicinus alius proximus, alius remotus. primus, secundus, tertius.
  - 4 Quæ vicina qui vici vicini dicantur, arbitrio iudicis relinquuntur.
  - 5 Dicta vulgaris, & legalis quid.
  - 6 Vicinitas vnde caput.
  - 7 Inter vicinos, fraternitatis species & amicitia maxima, &c.
  - 8 Vicinorum bonorum magna commoda, ex malo plurimimoda.
  - 9 Vicini mali valde fugiendi, sed & illis beneficiendum, quare.
  - 10 Vicini mali qui & lenones & meretrices, a vicinia expelli debent.
  - 11 Vicini pessimi sunt qui cupidi.
  - 12 Vicinus excludens sua domo vicini pullos furti tenetur.
  - 13 Leges, quæ vicinorum pacem continent & fidem, non concupiscas.
  - 14 Remedia quæ, quibus vicinorum damna reparari possunt, de quibus sequentibus agitur capitulis.
- ¶ Via in superioribus, t feruitutum quætionibus frequens fuit mentio de vicinis, & de eorum controuersis fopendis per adiones & interdita per distinctiones iuris constituti, vel li-

bertatis in res alienas vsurpatæ & imminutæ: non erit alienum, si per genera, quædam paucis retractemus, quibus lucem maiorem præ tiora accipiant, & ne cogamur alibi hæc tractantes, theorsum maiorem dictorum partem transcribere. ¶ Dicemus t de vicinis pauca: vicini a vico, vicus a via, quod dextera parte viæ sunt ædificia, vt ait Varro lib. 4. de ling. Latin. Qui itaque proximitate ædificiorum vel viæ alicuius iunguntur, vicini dicti sunt. Ex quo improbat manifeste Bartoli in l. 3. §. subuenitur, ad Sc. Syllania. opinio, dum ait, vicinos eos non dici, qui habent ex aliqua tantum parte domos contiguas, si illæ aditū aliunde habeant. Nam etsi illi non sint vicini exitus, quod iuuare expedite vicinos non possint, qui ianuas vicinas non habent: tamen vicinos esse alio modo, negare non possumus. Accedit Paulus, dum inter vicina & confinia prædia, distinguit, Paul. l. 4. §. si fini. regun. P. facit l. vrbana prædia, de ver. sign. prædia dicens confinia esse rustica, nullo pariete diuisa: vicina autem vrbana, quia communibus parietibus plerumque discernuntur. Et proinde in vrbæ, nisi in hortis, finium regundorum agri non posse.

¶ Imo t & dicimus in iure, vicinum & proximum & remotū, primum, secundum, & tertium, l. si tertius, 6. de aqua plu. arden. lib. 39. P. tit. 3. vicinum simpliciter, & magis vicinum, l. 4. §. si tam vicinum, de dam. infecti. ¶ Quare t & quæ loca vicina dicantur, relinquendum censent interpretes, arbitrio iudicis. glo. in cap. felicitis in verbo vicinarum, de pen. in 6. Et in pagis, vbi villæ distinctæ & separatæ sunt ab inuicem, çerte & vicini nobis illi dicendi, qui vocem ex villa alia audire possunt. arg. l. 1. §. eodem autem ad Sc. Syllan. in P. Et a pragmaticis obseruatum, eum vicinum dici, qui vicini sui cantantem gallum aut gallinam exaudire potest. Et possemus etiam eum talem dicere, cuius res aut domum videre ex nostris possumus, si alludamus ad vocem gallicam, vici. fin. a verbo, voir, videre.

¶ Vel t dici non posse vicina, vltra duas dietas vulgares, in cap. nonnulli, de rescript. vel legales. c. present. §. loca vero, de præb. in 6. Vulgares, mensuræ sunt pro more regionis cuiusque: legales, singula vicena millia passuum faciunt. l. vicina, 1. si quis cautio, P. l. 3. de verb. sign. Iulius Pollux vicinos nominari tradit & domesticos, & prope iuxta ciuitatem habitantes. Iul. Pollux lib. 8. anima. c. 2. πρὸς γειτόνων. ¶ Cæpit t vicinitas a societate ciuili formari, nam coniunctio & amicitia plurium in locum vnum confederantium, 6 ciuitatem & oppida fecit: in oppidis, autem vici, & inde, vt dixi, vicinia. ¶ Habentque t vicini, vel habere debent, speciem quandam fraternitatis inter se, propter ciuilem societatem initam, in qua & species est fraternitatis. Vlpian. in l. verum, 64. pro soc. lib. 17. P. tit. 2. Et præponere videtur historia Tobie amicis aliis vicinis, dum ait, fecit Raguel in nuptiis Tobie & filia, vicinis suis, & ceteris amicis conuiuium. Tobie 8. Et apud D. Lucam, Luca cap. 15. homo qui inuenit ouem, & mulier que reperit drachmam, vocauerunt vicinos & amicos, & lætati sunt cum eis. Iulserat & Deus, Exod. c. 12. in comedendo agno paschali, vocati vicinos proximiores vsque ad numerum animarum sufficientium ad eum manducandum. Et meliorem vicinum iuxta, quam fratrem procul, dixit sapiens, Prouerb. 26. Quod de bonis vicinis intelligendum est. ¶ Nam t filii propter opportunam & quotidianam opem, si boni sunt, nobis nostrisque prospiciunt, nos ipsis, & quæ illorum sunt vicissim, vt contra, si mali vicini sunt, nihil perniciosius esse potest, propter nocendi omni momento datam opportunitatem, cumq; omnia quæ vicinorum sunt, præsumantur nosse, & scire facta eorum: l. si flumen, de fluminib. l. dominus horreorum, loca. in P. c. postquam, de electio. Et vt ait Hesiodus, in Lærgis.

πῆμα χαλὸς γείτων ἔσονται ἀγαθὸς μὲν ὄνειαρ, ἔμμορε τοι πῆμα, ὅσ τ' ἔμμορε γείτωνος ἔσθλη. ἔδ' ἀν' ἔβ' ἀπ' αἰπλοῖσι εἰ μὴ γείτων χαλὸς εἴη.

Id est, Noxa tam mala est malus vicinus, quantum bonus commodum. Sortitus est premium, quicumq; sortitus est vicinum bonum. Neg, sane bos interioris, nisi vicinus malus sit.

Vt non in merito apud Plutarchum in Themist. Themistocles, cū prædium aliquid venditurus esset, hoc quoque præconem addere iussit, quod vicinos etiam bonos haberet: quasi vicini commendatione futurum esset, longe vendibilis. Referunt Thalmudistæ, aliquando Rabinum Iohannam, certamen proposuisse inter discipulos, in præstantiori dicenda sententia, de electione viæ quam sequi deberent homines, in lib. qui Pirke Aboth, seu capitula patrum. grauissimasque hac de re prolatas vtrunque, ve-

rum laudatam maxime, & vt tutissimam commendatam Rabini Iose dicentis, viam bonam esse, וְכִסְוֵתוֹ שְׂכָעַן תוֹ. vicinum bonum. Vt Iudæus si summas diras & erynnes alicui imprecatur, nihil peius illi optet, quam vt vicinus malus illi contingat. ¶ Con- fentit Ben Syre, in sententijs alphabeticis. in euent. 7. r. sen. Elōga te a vicinis malis, neq; particeps fias societatis eorum, nā pedes eorū currunt ad malū, & properant, vt effundāt sanguinē. Idem tamen, Benignus esto erga vicinos tuos, tamen si mali sint, atque imperti- eis de allomonia tua: sic fiet, vt in tempore, quo tibi ad iudicium standum erit, pro te testimonium ferant. Illis siquidem benefa- ciendum, quia boni, vt iuuent nos: istis autem, quia mali, ne no- ceant. Atque Nithæus Arbelites Rabinus alius monet, in Pirke Aboth, c. 2. אֲבוֹתֵינוּ בְּרַבְרָא הֵרֵחֵחַ מִשְׁחָצֵהֶם רַגְנִים, id est. e- longa te a vicino malo. Et Plaut. in Mercator.

Nunc ego verum illud verbum esse experior vetus,

Aliquid mali esse propter vicinum malum.

Caius Iuriconsultus, in l. quod saepe, §. 5. §. fin. de contrahen. emt. cum qui in vendendo prædio confinem celauerit, quem emtor si au- disse, non emisset, teneri venditori tradit. Nam Plinius agrum paraturos, ante omnia intueri oportere ait, libr. 18. cap. 5. aqua- rum vim, & vicinum. Et rursum colonis humanissimum id agen- dum, vt diligant vicini. idem Plin. lib. 18. ca. 6. ¶ Mali ¶ vicini dici possunt, qui malis moribus imbuti sunt, maleque viuunt, vt le- nones, meretrices, quæ ideo ab honesta vicinia possunt expelli, ne inficiant mores vicinorum probos. l. non aliter, de usu & habi- rat. Lucas de Pen. in l. si qua, de spectac. lib. 11. C. Ioan. de Blansco. in- 11 praxi criminali, de lenon. Nysol. Boer. consil. 1. ¶ Mali ¶ quoque & pessimi cupidi, vt vicinos suos spolient, nihil non audent, cum put- ant sua interesse confines fundos habere, l. si cui fundus, de leg. 2. l. si a quo pretio, de leg. 1. & naturali vitio comparatum sit, quem- que sibi male, quam alteri, æquitate contemta. l. cum duobus, pro- foc. in P. Sic Demosthenes, orat. de fundo contra Caliclem. ἐκ τῆς ἀγ- ραίας πόρτης ἐστὶν ἢ γέροντος ποσειδῶν καὶ πλεονεκτηῖ το γένει, id est, nihil peius quam vicinum malum & cupidum possidere. Expertus id Na- both vir bonus, tamen calumniis a Iezebele regina & rege Acha- bæ criminibus impietatis infimulatus, & occisus, vt vineam eius, quam ille vt hereditariam & paternam vendere noluerat, rape- rent, pomeria sanguinolenta sibi, vt illis videbatur, accommoda- fererent. 3. Reg. 2. 1. c. conuenior, 23. g. 8. Et plures vicinitatis ius vt vt prædæ venabula captant, vt heredia pauperum suis fund's iung- ant, in quos tamen maledictio Dei per Iesaiam Prophetam, cap. 5. c. sicut. 48. distinct. cap. hac autem, 3. distinct. Vt qui coniungitis domum ad domum, & agrum agro copulatis vsque ad terminum loci: nunquid habitabitis vos soli in medio terre: Quo in loco & D. Hieronymus notat, illa verba, vsque ad terminum loci, apud se- ptauaginta Græcos interpretes esse, ἡνὰ τὴν πλεονεκτηῖ ἀφ' ἑρῶνταται, id est, vt auferant proximo aliquid. Lyfimachus & Theodorio, do- nec deficiant vt non sit locus. Et in hoc sic egregie Horatius lib. 2. Carm. ode. 18. inuehitur,

Tu secunda marmora

Locas sub ipsum funus: & sepulcri

Immemor struis domos,

Mariq; Batis obstreptentis urges

Submonere litora,

Parum locuples continente ripa.

Quid? quod vsque proximos

Renellis agri terminos: & ultra

Limites clientium.

Salis auarus; pollitur paternos

In sinu ferens deos

Et vxor & vir, sordidosq; natos.

Sic velit nolit inops vicinus cogitur contra ius, l. nemo, de pact. P. Bart. in l. 2. de debitor. cinit. lib. 1. 1. C. l. nec emere, de iure deliber. l. in- uitos, de locato. C. l. inuistum, & l. dudum, de contrahen. emt. C. pro- pria diuiti vicino vendere, vel, vt verius dicam, donare: alioquin ex malo, vicinus sit pessimus inimicus, cum nullus capitalior sit inimicus domestico & familiari, cap. si inimicus. 93. distinct. nullus ad nocendum periculosior eo, qui in vicinia quotidie captare mo- menta ex arbitrio nocendi causa potest. l. si quis ex familiarib. l. 20. qui accusa non poss. C. l. data iam pridem, C. de donatio. Et ideo iure diuino recte statutum, vt si occisus iacens in via reperitur, & ignoretur homicida, vicinus proximior suspectus sit, de eoque questio habeatur. Dent. c. 21. c. dilecto. c. 6. de sent. excomm. in 6. 12 ¶ Vt ¶ & præsumitur vicinus concludens in domo sua pullos vi- cini animo furandi facere, & tenetur furti. Bart. in l. qui ea mente,

de furti. Quamuis in eo admittatur poenitentia. Floria. in l. qui in 18. ad l. Aquil. facit §. gallinarum, de rer. diuis. ¶ Quamobrem vt ob- uiam iretur fraudibus, deceptionibus, & malitijs vicinorum, va- riaz leges cum generales, tam speciales latæ sunt, quæ & fidem bo- nam inter vicinos, & societatem, & pacem confirmarent, & con- trouersias eorundem componerent. Lex itaque lata in vniuer- sum a Deo, Non concupisces domum proximi tui, non ancillam, non bouem, non omnia qua illius sunt. Exod. 20. Et vt illa habendi re- rum proximi cupiditas adhuc prosterneretur, induxit annum iu- bilæum, vt post quinquaginta annos, quilibet ad heredia & bo- na sua distracta rediret gratis. Leuit. 25. Numeror. c. fin. Ob pa- cem etiam vicinorum conseruandam, seruitutes reales prædio- rum receptæ sunt, ne præter ius constitutionis, in re vicini vici- nus præterque domini voluntatem amoliretur, de quibus supra dictum est, ad vtilitatem, & necessitatem videlicet prædiorum & hominum: alioquin enim constitutiones illarum relictur, l. quoties nec hominum, & l. ut pomum, de seruic. P. ¶ In ¶ his autem 14 quæ vicinos lædere possunt, seu alium quorum interest, remedia inducta sunt, quorum effectus & finis, vel vt opus in præ- iudicium vicini factum tollatur: vel ad prohibendum, ne dam- num ex re vicini vicino contingat: vel ne opus nouū fiat, quod nociturum sit vicino: vel vt commune diuidatur, confusum fini- bus suis regatur, de singulis pauca dicamus.

De restitutione operis nocentis in pristinam for- mam, & de eo quod vi, aut clam.

C A P. 25.

Lib. 43. P. tit. 13.

- 1 Vi, aut clam, aut precario factum restituendum in pristinum statum.
- 2 Vi quando opus factum dicitur.
- 3 Clam opus fieri quando dicitur.
- 4 Interdictum quod vi aut clam, tantum datur pro rebus soli, aut qua in solo.
- 5 Quibus datur hoc interdictum quod vi aut clam, & contra quos.
- 6 Quamdiu competat interdictum quod vi aut clam.
- 7 Effectus huius interdicti, & quid in condemnatione eius.
- 8 Precario opus factum, quomodo restituendum.

Restitutorium ¶ interdictum pro demolendo opere, quod nocet vicino, competit, si illud vi, aut clam, aut precario factum est, vel non iure. 1. §. hoc interdictum, quod vi aut clam. Agimus porro hic, de opere vi vel clam facti restituendo, non de vi ipsa, vel de vi in personam, de qua alio loco tractamus, nempe in criminibus.

¶ Vi ¶ fecisse videtur opus, qui contra, quam prohiberetur, fecit, vel prohibitus iactu lapilli opus coeptum prosecutus fuerit: vel contra denuntiationem: vel cum sciret se prohiberi posse, ne prohiberetur per vim amolitus est, puta ianuam clausit. l. 1. §. quid sit vi. & seq. §. factum. & l. vim facit. l. 19. quod vi aut clam. Et quicunque propria auctoritate aliquid in re contentiosa facit, vi face- re videtur. l. exstat. quod met. caus. l. 1. C. de suffrag. l. quo tutela, §. vi factum, de reg. iur. Siue quis per semetipsum prohibuerit, siue per alium, vt per procuratorem, seruū mercenarium, l. 3. quod vi aut clam. inquilinum, vel alium. l. interdictum, 17. eod. Si quis tamen interdictus paratus sit se iudicio defendere aduersus eos, qui in- terdictum putant ne opus fiat, desinet vim facere, si modo satis offerat. l. 3. §. si quis paratus, quod vi aut clam.

¶ Clam ¶ hic facere dicitur, qui celauit aduersarium, nec ei de- nuntiauit, si modo timuit eius controuersiam, aut debuit timere. Et qui celandi animum habet eum, quem se prohibitorum intel- lexit, & quem existimat aut existimare debet se prohibitorum ire. l. 3. §. fin. & l. 4. quod vi aut clam. P. l. quo tutela, §. clam, de regul. iur. l. clam possidere, de acquir. posses. Item & is clam facit, qui de- nuntiauit quidem se opus facturum, sed nec diem nec horam de- nuntiatione complexus est, & ubi aut quod opus facturus esset, vel perfunctorie denuntiauit. ¶ Ipsi aut qui aliter, l. 5. in prin. & §. 1. eod. quod vi aut clam. Qui autem bona fide iussit opus fieri sine hoc metu, etsi seruus faciens metuerit non tenetur. l. si opus, l. 20. §. si iussero eodem. Frustra autem hic tereremus tempus in percurrentis rebus, quæ vi aut clam fieri possunt: nam tot sunt fere, quot modi nocendi rebus alienis.